

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/13808,Lubelski-Lipiec.html>
2023-06-09, 03:40

Lubelski Lipiec

"Lubelski Lipiec", fala strajków i protestów pracowniczych, które 8-24 VII 1980 objęły ponad 150 zakładów pracy na Lubelszczyźnie. Bezpośrednią przyczyną ich wybuchu była podwyżka cen kilku artykułów mięsnych, wprowadzana sukcesywnie od 1 VII 1980 w bufetach i stołówkach zakładowych; głębsze powody powszechnego niezadowolenia pracowników tkwiły w narastających, codziennych utrudnieniach związanych z pogłębiającym się kryzysem gospodarczym 2. połowy l. 70.

8 VII 1980 zastrajkowano w WSK PZL Świdnik, 11 VII 1980 podpisano w WSK PZL pierwsze tego lata porozumienie pracowników z władzami. 11-14 VII 1980 strajk objął największy zakład w Regionie: FSC w Lublinie. 16 VII 1980 w Lokomotywowni Pozaklasowej PKP Lublin rozpoczął się strajk kolejarzy, który w kolejnych dniach objął cały Węzeł PKP Lublin i trwał do 19 VII 1980. 18-19 VII 1980 strajki w Lublinie przybrały charakter strajku powszechnego: strajkowała prawie 80 zakładów, m.in. PKP, MPK, Przedsiębiorstwo Transportu Handlu Wewnętrznego (zaopatrzenie sklepów). Miasto zostało sparaliżowane; strajki nie były jednak skoordynowane i nie powstał międzyzakładowy komitet strajkowy. Oprócz Lublina strajki objęły wiele mniejszych miast Regionu: Puławy, Lubartów, Poniatowa, Kraśnik, Chełm, Opole Lubelskie, Radzyń Podlaski, Tomaszów Lubelski i inne.

Zasięg protestów zmusił władze do przerwania milczenia o strajkach, które w języku oficjalnym konsekwentnie określano jako „przerwy w pracy”. 18 VII 1980 w lokalnej prasie w Lublinie (w prasie centralnej trwała blokada informacyjna nt. strajków) ukazał się „Apel do mieszkańców Lublina”, podpisany przez I sekretarza KW PZPR i przewodniczącego Wojewódzkiej Rady Narodowej; „Apel...” rozplakatowano również na ulicach miasta oraz odczytano na antenie lokalnej rozgłośni radiowej; wydarzeniom w Lublinie poświęcono też

tego dnia posiedzenie Biura Politycznego KC PZPR w Warszawie; powołano Komisję Rządową, która miała rozpatrzyć postulaty zgłoszone przez strajkujące zakłady.

W kolejnych dniach, m.in. wskutek wprowadzenia w wielu branżach wolnego poniedziałku (21 VII 1980) przed świętem 22 Lipca, strajki zaczęły stopniowo wygasać. Lubelskie strajki miały, mimo ich masowości, pokojowy charakter: wiece odbywały się wewnątrz zakładów, tam też formułowano postulaty i prowadzono negocjacje z władzami. W sumie zgłoszono ok. 1,2 tys. wniosków i postulatów, „zinwentaryzowanych” przez ówczesne władze. Dominowały żądania o charakterze pracowniczym, socjalnym i ekonomicznym.

W efekcie lipcowych strajków pracownikom udało się wywalczyć załatwienie wielu spraw dotyczących poprawy warunków pracy, podwyżki płac i warunków życia lokalnych społeczności (zaopatrzenie, infrastruktura, zaplecze socjalne). Strajki udowodniły skuteczność zastosowania masowych protestów w zakładach pracy bez używania przemocy. W środowiskach pracowniczych w kraju przełamana została bariera strachu przez represjami ze strony władz. 18 VIII 1980 w Lokomotywowni PKP Lublin udało się zrealizować obietnicę nowych wyborów do Rady Zakładowej, która w rękach przywódców lipcowego strajku stała się pierwszym na Lubelszczyźnie załączkiem niezależnych związków zawodowych; przewodniczący Rady Czesław Niezgoda (w VII 1980 przewodniczący KS) został we IX 1980 pierwszym przewodniczącym MKZ Regionu Środkowo-Wschodniego. Zastosowany po raz pierwszy na Lubelszczyźnie model rozładowywania konfliktu społecznego z udziałem Komisji Rządowej władze PRL rozwinęły w VIII na Wybrzeżu (31 VIII 1980 porozumienia społeczne w Stoczni Gdańskiej im Lenina podpisywał wicepremier Mieczysław Jagielski, stojący wcześniej na czele Komisji Rządowej ds. postulatów na Lubelszczyźnie).

Marcin Dąbrowski

[Region Środkowo-Wschodni, Lublin](#)

[Poprzedni](#)
[Następny](#)

[Zgłoś błąd lub potrzebę uzupełnienia](#)